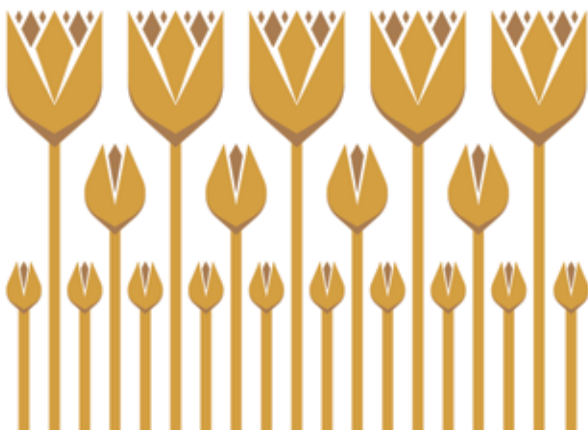

AVIGNON BEŞLİSİ -3-

Constance

ya da Yalnızlıklar

ROMAN

Lawrence
Durrell

4.BASKI
ÇEVİRİ: ÜLKER İNCE

can
modern

LAWRENCE DURRELL

CONSTANCE

YA DA YALNIZLIKLAR

AVIGNON BEŞLİSİ 3

Can Modern

Constance ya da Yalnızlıklar: Avignon Beşlisi 3, Lawrence Durrell

İngilizce aslından çeviren: Ülker İnce

The Avignon Quintet 3: Constance or Solitary Practices

İlk baskı: Faber and Faber, 1982

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Faber and Faber, 1992

© 1982, Lawrence Durrell

© 1996, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1996

4. basım: Şubat 2023, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No: 16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6038-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

LAWRENCE DURRELL

CONSTANCE
YA DA YALNIZLIKLAR
AVIGNON BEŞLİSİ 3

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Ülker İnce

♥can

Lawrence Durrell'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Justine / İskenderiye Dörtlüsü 1, 1984

Balthazar / İskenderiye Dörtlüsü 2, 1984

Mountolive / İskenderiye Dörtlüsü 3, 1984

Clea / İskenderiye Dörtlüsü 4, 1984

Monsieur ya da Karanlıklar Prensi / Avignon Beşlisi 1, 1992

Livia ya da Diri Diri Gömülmek / Avignon Beşlisi 2, 1995

Sebastian ya da Güçlü Tutkular / Avignon Beşlisi 4, 1996

Quinx ya da Kusursuzluk Peşinde / Avignon Beşlisi 5, 1998

Kara Defter, 1997

Karanlık Labirent, 2007

Kıbrıs'ın Acı Limonları, 2007

LAWRENCE DURRELL, 1912'de Hindistan'da doğdu. Genç yaşta İngiltere'ye giderek Dışişleri Bakanlığı'nda çalışmaya başladı. Mısır, Yugoslavya, Rodos, Kıbrıs ve Güney Fransa'da görev yaptı. Hindistan'da Hint ve Tibet kültürünü, dinlerini ve mistik atmosferlerini yakından tanıdı. Kıbrıs'taki görevi ise, ona başta Mısır olmak üzere Akdeniz ülkelerinin uzun geçmişi, inanışları, gizemle gerçeğin birbirine örüldüğü yaşam biçimleriyle tanışma fırsatını verdi. Bu bilgi ve birikimler, Eskiçağ'ın belli başlı kültür merkezi İskenderiye ve Akdeniz'in öteki ucunda, Ortaçağ Avrupa'sını karanlığa boğan kilise egemenliğinin başkenti Avignon ortamında yüzyılımızın en çarpıcı romanlarını hayata geçirdi: *İskenderiye Dörtlüsü* ve *Avignon Beşlisi*. Durrell, 1990'da Fransa'da öldü.

ÜLKER İNCE, Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak İngilizce ve çeviri dersleri verdi. Daha sonra 1989-2000 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde ders verdi. Bu arada Can Yayınları ve Telos Yayıncılık'ta yayın yönetmenliği yaptı. Bugüne değin yirmiden fazla çevirisi yayımlandı. 1985'te, Lawrence Durrell'dan yaptığı *İskenderiye Dörtlüsü* çevirisiyle *Yazko Çeviri* dergisinin Azra Erhat Çeviri Ödülü'ne layık görüldü.

Anaïs, Henry ve Joey için

*“Pour Faire Face au Prince des Ténèbres
qui a un royaume formé de cinq éléments
le Père de la Grandeur évoque la Mère de
la Vie qui, a son tour, évoque l’Homme
Primordial qui a cinq fils: l’Air, le Vent,
la Lumière, l’Eau et le Feu.”¹*

Cahiers d’Études Cathares,
Narbonne

1. (Fr.) Beş öğeden oluşan bir âleme hükmeden Karanlıklar Prensi’ne karşı koymak için, Yücelik’in Babası, Yaşam’ın Anası’nı çağırır, Yaşam’ın Anası da İlk İnsan’ı çağırır ve İlk İnsan’ın beş oğlu vardır: Hava, Rüzgâr, Işık, Su, Ateş. (Ç.N.)

Yazarın notu

Bu kitap bir yapıntı, bir tarih değil, ama temelinde sayısız konuşma ile Provence'ta geçirilmiş on beş yıl yatıyor; utanılası bir dönemin kronolojisine ara sıra uymamış olabilirim, ama savaşın sonlarında Güney Fransa'nın bir portresi olarak genelde anlatılanlar izlenimsel açıdan son derece doğru. Kedward gibi ciddi tarihçilerin yazdıklarını da inceledim, ama Nîmes'li M. Aimé Vielzeuf'ün kitabı gibi Fransız kaynaklarına daha çok şey borçluyum.

Kitaba ek olarak başlangıçta iki metin almayı düşünmüştüm – biri Siyon Protokolleri, öteki Büyük Petro'nun Vasiyetnamesi. Bununla birlikte birincisi çok uzun ve sıkıcıydı, ayrıca başka yerlerde, eleştirel baskılarda da bulunabileceği için bu düşünceden vazgeçtim; ama Petro'nun Vasiyetnamesi öylesine benzersiz bir belge, bu kitaba olduğu kadar çağa da öylesine uygun ki, onu almaya karar verdim.

Son olarak da keskin gözleriyle metnimi okuyan ve beni pek çok yanlıştan kurtaran Bayan Helen Dore'a teşekkür etmek isterim.

Lawrence Durrell

1

Avignon'da

Başlangıçta Ortaçağ Avignon'unun giriş kapısındaki iki yüksek kuleye, Avignon'un kent hayatının Gog ve Magog'una¹ *Quiquenparle* ve *Quiguengronge* deniyordu. Bu küçük Roma'nın yurttaşları bu kapıdan gece gündüz, tıpkı uyuyan papanın kafasından geçiyor olabilecek anılar, sorular, duyumlar gibi geçiyordu. Büyük çanları gümbürdetenler kopardıkları onca gürültüyle pis şeytana meydan okuyordu. Çanların ürperti veren titreşimleri aşağıya doğru yelpaze gibi açılarak yayılıyor, o sırada sokakta bulunanların kanını seyreltip kulaklarını sağır ediyordu. Tehlike çanı çaldığı zamansa durum değişiyordu – bir orman yangınından çıkabilecek sese benzer, gittikçe artan bir gümbürtü kopuyordu ya da kızıştırıcı bir şişenin içindeki savaşı arıların uğursuz vızıltısı gibi. O, onlarla bir tarih kadar uzun bir süre birlikte yaşamıştı, açlıktan neredeyse ölecek gibi olduğu şu andaki savaş sirenleri de onları anıştırır gibiydi. Ona neredeyse bilincini kaybettirecek kadar korkunç, ama onun dayanmayı becerdiği o dayaktan sonra kaledeki nemli bir hücreye atılmış, öylesine usturuplu bir biçimde duvara bağlanmıştı ki yere

1. Yecüc ve Mecüc. (Ç.N.)

tam anlamıyla uzanamıyordu, çünkü dirseklerini bağladıkları gibi boynunu da duvardaki bir halkaya bukağılamışlardı. Quatrefages, bütün ağrı ve sancılarının birleşerek tek ve ezici bir acıya dönüştüğü, bu acının da kendi uyuşturucusunu ürettiği mutlu bir unutuş evresine ulaşmıştı. Külçe halinde yere yığılmış, başını duvara dayamıştı; ama ip bilerek kısa tutulmuştu. Şahdamarının üzerindeki basınç –ne tuhaf değil mi?– bayılmasını engelliyordu. Taş döşeli yokuşu tırmanıp garnizon alanına kayar gibi inen askerî taşıtların yumuşak gürültüsünü duyuyordu; lastik tekerlekler kayıyor, hareket eden ya da etmeyen bütün arabaların motorları gürüldüyordu. Sanki uzun bir kuyruk oluşturan atlı şövalyeler yiğitçe bir Tapınakçı serüvenine atılmak üzere, el feneri ışığında yola koyulmuş gibiydi, kaldırım taşı döşeli açılır kapanır köprünün üzerinde atların toynaklarından çıkan karmakarışık sesler onlara el sallayarak güle güle diyordu. Aşırı yorgunluk ve acının etkisiyle gördüğü bir tür gizli görüntü hayatının gerçek konusuna gömülmesine izin verdi – çünkü Tapınakçı söylentisini belgeleyen, söylencesel olabilecek gömünün yerine ilişkin ipuçlarını bulmayı uman kişi oydu. Şimdi de yeni engizisyonun eline düşmüştü, ama bugünün papazları griler giyiyor, alamet ve muska olarak gamalı haçlar taşıyorlardı. Onlarla birlikte ölüm erginlik yaşına ulaşmıştı. Böylece uzun araştırmasının meyvesi bu olmuştu – bilmediği gizleri söylemesi için işkence görmek! Umutsuz bir isteri nöbetine yakalanarak güldüğü zaman ağzına yumruğu indirmişler, dişlerini döküp gırtlığına tıkmışlardı. Ama bütün bunlar çok sonra oldu...

Constance ve Sam'e gelince; veda eden yalnız onlar değildi, çünkü bütün dünya veda ediyormuş gibiydi; gene de şu an asmaların arası tam bir mutluluk ve barış

içinde küçük bir limandı. En yüksek noktasına ulaşmış Provence yazı çok yakında inişe geçecek ve ürün toplanma zamanı gelecek, ama kuşkusuz ürün kaldırılmadan çürüyecekti, çünkü bunu yapacak olanlar, çoktan silah altına alındı, barışsever asmaların oluşturduğu öteki orduya bakmak da kadınlara, çocuk ve yaşlılara kaldı. Bitkiler bütün gürbüzlükleriyle ortada dikilmiş duruyor, sık yaprakları, kucak gibi iki yana açılmış meyveleriyle mavi camısı göğe bakıyorlardı.

Âşıklar henüz çok deneyimsizdi, ikisi de ne savaşın ne olduğunu biliyordu ne de nasıl davranacaklarını. Bu onları bir kararsızlığa itiyor, daha yeni yeni sevişmeye başlamaları gerçeğiyle bu kararsızlık daha da acı verici hale geliyordu; bir aydan fazla bir süreyi erginlik çatışmalarıyla geçirmiş, birbirleriyle ancak bundan sonra anlaşabilmişlerdi. Baş döndürücü kucaklaşmaları, sevişme eylemi konusundaki apaçık fiziksel bilgi boşluklarını kapatamıyordu. Bütün bunların üstüne şimdi de deli bir Alman boyacının onları zorla sokmuş olabileceği, istenmemiş bir savaşa hazırlıksız yakalanmışlardı: Hayır, bu savaşa inanmak olanaksızdı!

Ama Sam'in üniforması gelmişti – savaş sanki onlara doğru gizlice bir adım daha yaklaşmıştı. Üniforma ile kep biraz büyük gelmişti, değiştirmeleri gerekiyordu. Sam, eski evin balkonlu katındaki aynanın önünde üniformayı denerken hem görkem hem budalalık duygusuna kapılıyordu. Sarılı-mavili yatak örtüsünün üzerine çıplak halde özentisizce uzanmış yatan, çenesini avucuna dayamış olan karısı hiçbir şey söylemedi. Oğlan öylesine kederli, şaşkın, öylesine de yakışıklı görünüyordu ki – asker üniforması ceket ve henüz kokartı olmayan kepiyle çıplak bir adam! Sam kendi kendisine baktı, baktı, bir kişilik değişimi geçirdiği duygusuna kapıldı. Sonunda, “Ne pandomina, ama!” dedi arkasına dönerek, yüreğini kaplayan

umutsuz bir acı dalgasıyla birlikte içtepisel bir biçimde karısını kucakladı. Kararsızlığının ateşlemesiyle gövdesini karısınınkine bastırduğunda karısı göğüslerinin üzerinde düğmelerin soğukluğunu hissetti. Bütün dünyaya egemen olmuş deliliğin ortasında kendileri de epey delice bir şey yapmaya karar verdiler – evleneceklerdi! Ne budalalık! Her ikisi de böyle diyordu, her ikisi de gerçekten bu kanıdaydı. Ama –belki de sonsuza kadar– ayrılmadan önce birbirlerine yakınlaşmak için can atıyorlardı. Bu arada, o olağanüstü güzel yaz günlerinde, o kahrolası üniforma, dört oğlanın arasında ilk kavgayı başlatan şey oldu.

Kavga daha başlarken de bitti; ufalanmaya başlamış duvarlarının üzerinde gün boyu kertenkelelerin uyukladığı ya da kavgalaştığı, gül çardaklı verandada, ay ışığında yirmibir oynarlarken olmuştu. Daha çok Blanford'daydı kabahat; insan vicdanının karşı çıkması gerektiği konusunda atıp tutarak kavgayı başlatmış, “sürü zihniyeti”ne kimliklerini teslim eden üniformalı adamlara burun kıvırarak, var olan gerginliği daha da körüklemişti. Edebiyat çevrelerinde o günün moda konuşmalarından biriydi. Ay öylesine parlaktı ki yan taraflarında, masanın üzerinde duran eski, titrek parafin lambasına hiç gerek yoktu. “Kes şunu artık Aubrey!” diye bağırdı Hilary, kız kardeşi Constance da sertçe onu yankıladı: “Evet, Aubrey, lütfen.” Ama bu konuşmaya kendi okunu da eklemeye engel olamadı (çünkü Sam yeni üniformasıyla gerçekten de harika görünüyordu): “Sırf Livia sana bu kadar acı çektiriyor, bütün yaz seni susta durdurdu diye!” Ok yerini bulurken Blanford kulaklarına kadar sarardı. Constance'ın kız kardeşiyle gerçekten de çok kötü zamanlar geçirmişti. Livia kendisinin ancak susuzluğunu yarı yarıya gidebildiği, kendi kendini yok edici bir gençlik aşkını Blanford'un yüreğinde kabartmak için ne gerekirse yapıyor,

bir yandan da Őu anda oturmuŐ, öfkeyle elini inceleyen ve, "Kasa sende galiba!" diyen onun genç konsolos arkadaŐı Felix Chatto'ya hemen hemen eŐit derecede dűŐkűnlűk gűsteriyordu.

Livia onların her ikisini de aptal durumuna dűŐűrműŐtű. Hayır, yalnızca gelgeç gűnűllűlűk deęildi, yani onu bűylesine çekici kılan Őey – ancak birbirini izleyen içtepleri arasında bir sűreklilik yoktu, sivri uçların űzerinden atlıyor, neden olabileceęi acıların űzerinde durma zahmetine bile girmiyordu. Ya taŐ yűrekliydi ya da yűreęine dokunan bir Őey olmamıŐtı hiç. Onu bu deyimlerle dűŐűnmek can sıkıcıydı, ama baŐka çaresi de yoktu. Tam Aubrey ile Felix kesin sűzlerini sűyleme noktasının çevresinde dolanıp dururken, o geçmiŐte hep yaptıęı gibi birden yoklara karıŐmıŐ, adres olarak da bir Paris kafesinin, Műnih'te bir ikincisinin adını bırakmıŐtı. Zavallı Blanford, ona bir yűzűk alacak kadar ileriye bile gitmiŐti – kız bunun bu noktaya varmasına izin vermiŐti. Kendi yanlıŐ hesabının, ama aynı zamanda yűreęinde Livia'nın uyandırdıęı aŐkın korkunç aęırlıęının bilincinde olarak bűylesine dokunaklı bir biçimde davranmasına ŐaŐmamalı. Bu yetmezmiŐ gibi bir de Őu lanet savaŐ!

Yukarıdaki odasının penceresinden Constance onları, onların o inanç ve deneyimsizlik yansıtan, űylesine toy, űylesine gűvensiz, genç, gonca yűzlerine bakarken yűreęinde birden bir acı duydu. Erkek kardeŐi Hilary her zamanki gibi oturuyordu, bir bacağına űtekinin űzerine atmıŐ, esmer parmaklarının arasında iskambil kâęitlerini gevsəkçe tutuyordu. Sarı saçları, ince, dűzgűn yűz çizgileri ve mavi gűzleriyle ne kadar da yakıŐıklıydı! Halinde, tavrında Sam'in tavırlarının basitlięi ve sıcaklıęıyla karŐılaŐtırıldıęında aristokratça denebilecek bir kibir gűrűlűyordu. Blanford ile Felix daha az dikkat çekiciydi – insan onların Oxford'dan buralara yeni dűŐműŐ, kitaptan çık-

ma genç adamlar olduğunu kestirebilirdi. Ama Hilary bir müzikçiye benziyordu, kendine güveni tamdı, görüşleri ve tavırları açısından tam anlamıyla olgunlaşmıştı. Hatta bazen büyüklük taslayan, aşırı bilgi, aşırı terbiyeli bir genç izlenimi veriyordu. Onda kız kardeşinin görkemi, içtenliği yoktu. Kız kardeşinin her zaman savunmasız kaldığı yerde soğukluk maskesi onu koruyordu. Constance, Blanford'u iğnelediğine üzülmüş, elinden geldiğince bu hatasını onarmaya çalışmıştı, bu arada Sam, sarhoşluğunun (ne de olsa *seviliyordu*) derinliklerinden yüce gönüllülüğünün taşıp arkadaşına karşı ilgi dolu, oldukça içtenlikli dostluk ifadelerine dönüşmesine izin veriyordu. O akşamın erken saatlerinde hepsi de soğuk suda yüzmek için su bendine inmişler ve Sam şöyle demişti: “Davranışları hiç değişmeyen, kestirilmesi pek zor olmayan Livia'nın, seni bu kadar mutsuz etmesine nasıl izin verebildiğini soruyor bana Constance hep.” Blanford inledi, çünkü arkasından ne geleceğini biliyordu: Constance'ın sabah kahvaltısından akşam yatana kadar ağızlarına tikip durduğu o sarhoş edici Viyana bilgisinden bir kaşık daha – Cenevre'deki çalışmaları sırasında edindiği bütün Freud bilgisi. “Livia kendi içindeki erkekle boğuşan bir kadın, bunun sonucunda da iğdiş edici bir dişi,” dedi Sam; bu sözleri söylerkenki yüz ifadesi son derece komikti. Bu duygulardan hiçbir şey anlamıyordu, düşünceyle ilgili konularda daha yetkilice görünme eğiliminde olan sevgilisinden duyup ezberlemişti bunları. “Çocuk cinselliği kuramının da, Constance'ın da canı cehennemle,” dedi Aubrey cesaretle.

Aslında bütün bu kuram onu hem çekiyor hem de itiyordu, bütün yaz Constance'ın yanından eksik etmediği Almanca broşürlere gözucuyla, tiksintiyle bakmıştı. “Freud!” İnsanın, ah evet, oldukça başka nedenlerle âşık olduğunu biliyordu. Livia, Aubrey'nin not defterlerin-

den birini bulmuş, hiç izin istemeden karıştırmıştı. Aubrey geldiği zaman Livia yatağa uzanmış yatıyordu, bir kertenkele, bir yılan gibi, sanki onu gerçekten ilk kez görüyormuş gibi başını kaldırıp baktı. “Anlıyorum,” dedi sonunda, şaşmış gibi soluk aldı. “Sen bir *şairsin*.” Unutulması olanaksız bir andı: Aubrey’ye bakmaya devam ediyordu, sanki bir ışık oyunu aracılığıyla bakışları onu delip geçiyor, geleceğine dikiliyordu. Sanki yepyeni bir Aubrey görmüştü, böyle bir cümlenin sihriyle ona bir meslek bulmuş, içsel hayatının gelecekteki profilini çizmişti. Bir insan bir insanın içini böylesine açıklıkla okuyan, onun karanlık yazgısını apaçık görececek biçimde merceği ayarlayan birini sevmemezlik edemez. Alelacele karaladığı şeyler arasında neleri okuyordu acaba? Bir gün bir şiire, bir düzyazıya ya da her ikisine birden dönüşebilecek düşünce serpintileri. “Ölümüm ta gerilere, kadınların mahcup ya da cilveli, ya da hem mahcup hem cilveli, ya da ne mahcup ne de cilveli, ya da salt ÇAMUR olduğu bir zamana gidiyor – telleri her zaman yankılanan harpim nerede bir boşluk bulursa orada yeniden yankılanırken içine gür ve canlı kanımı damla damla akıttığım, açılmış çamur bacaklar.” Livia bunun güzel olduğunu eklemek zorunda değildi, bunu onun yerine gözleri söyledi. Sanki gerçek kimliği ortaya çıkmış gibi, Aubrey hem gururlanmış hem de korkmuştu.

Hilary herkese yeni bir el için kart dağıttı. Blanford’un Prens’le birlikte, Mısır’a çekilme kararı konusunda kabalık ve ukalalık etmeye başladı. “Kaçmak gibi bir şey olacak bu,” dedi, Blanford hemen atıldı. “Kaçıyorum ya, yaptığım şey *kesinlikle* bu. Bu gülünç Wagner’vari kıyımdayan tutmak gibi ahlaksal bir zorunluluk duymuyorum.” Constance hemen kardeşine sitem ederek, “Aa, şu geçirdiğimiz olağanüstü güzel yazın tadını kaçırmayalım,” dedi ve neredeyse kösnül bir dolu dolulukla Provence’in, Avig-

non'un, çevreyi saran tepelerin güzelim kireçtaşlarının imgesi, hemen belleklerinde canlandı. Ne müthiş bir deneyim olmuştu – bütün Akdeniz dünyası açılan bir tomar kâğıt gibi önlerinde açılmıştı.

“Özür dilerim,” dedi Hilary, Blanford da hemen yanıkladı, “Ben de.” Haftalardır o koca, yankılı, eski, çirkin evde yakın dostluk ve sevgi içinde yaşamaktaydılar. Bu küçük atışmalar kötü bir tat bırakıyordu ağızlarında. Tu Duc – buranın adı buydu. Constance’a miras kalmıştı. Romantik bir ünü olan Avignon’dan –Papalar Kenti’nden– bir taş atımı uzaklıkta olan bir köyün üst yakasında geçirdikleri uzun, acelesiz günlerde karşılaştıkları, yaşadıkları her şeyi simgeleyen davul sesi gibi zihinlerinde çınılıyordu bu ad.

O gece daha sonra bu hayıflanmaların kimisi Constance’ın düşlerinin arasına sızdı, ama pencerenin alt pervazındaki ay ışığının, hanımelinin kokusunun, yanı başında yatan erkeğin derinlerden gelen ongun ılıkliğinin güzelliğini bozacak yoğunlukta değil. Bütün geceyi bir erkekle birlikte geçirmek, o erkek uyurken inip kalkan göğsünün davul gümbürtüsünü parmaklarının altında hissetmek harika bir şeydi. Seviştikçe sevişmeyi öğreniyorlardı. Bazen baş döndürücü bir biçimde halkalar çizerek karlı bir tepeden aşağı inen bir yolda, hızı gittikçe artan bir kızakta gibiydiler. Çoğu kez denetimlerinden çıkan bir kızak. “Sam, Tanrı aşkına! Beni hamile bırakacağından korkuyorum.” Bu aşk serüveni onun için hiç hesapta olmayan bir şeydi, bilimle haşır neşir, özgür bir kadın olmasına karşın pek de saygılı olmayan bir biçimde “alet çantası” dediği şey gerilerde, Cenevre’de kalmıştı. Sam de kendini tutamıyordu. “Elimde değil!” diyordu soluğu tıkanarak, o ağır, yoğun dönüm noktasına doğru Constance’ı var gücüyle itiyordu, sonunda yenik düşüyorlardı. Sanki koşmuş gibi soluk soluğa ve bitkindiler.

İlk ve son dizelerini hiç tamamlamamış beş dizelik uyaklı manzumelerden alıntı yapmakta uzman olan Sam, onlardan birini okuyordu şimdi: “Kadını fitillediydi adam, sonra sıvıştı oradan, o sinsi Bulgar yaşlı.”

Uyanırken böyleydi, ama Sam uyurken Constance başını dirseğine dayayıp onun o termos gibi ısıyı depolayan tembel gladyatör gövdesinin gizemiyle dolmuş halde onu yüzlerce yıl seyredebilirdi. Gövdesinin yanı başında kuzu kuzu yatan o yumuşak erkeklik organı lalesinin dokunuşunu duymak hoşuna gidiyordu, oğlanın derin uykusunda şimdi yatmış dinlenen, ama kendisinin en küçük bir çağrısı üzerine hemen uyanacak olan organı – sopayı neredeyse bir kez sallamak bile, gençlik arzusunun uyuyan kobrasını uyandırmaya yeterdi. Bir aydan fazla bir süredir Sam’in kendisiyle konuşmadığını, kendisi onun duygulanımlarının nesnesi olmak için can atarken, onun bir yıldız kadar uzak ve soğuk görüldüğünü hatırlayınca kanı dondu. Daha yaşlı bir adamla, bir ruh doktoruyla arasında bir gönül ilişkisi varmış numarası yapmıştı aptal gibi, bu budalaca övünmenin sonucu da Sam’i iliklerine kadar dondurmak oldu; bu sersemce hatayı düzeltmek ne kadar uzun sürmüştü! Aslında geçen yıl bir doktorla yatmıştı, ama sırf meraktan, bunu yinelemeye hiç niyeti yoktu, son derece yavan bulmuştu. Ama ya Sam! Sam’in kişiliğinde dünyanın en az zeki, en basit düşünceli adamına teslim olmuştu. Ama şimdi çılgınca âşık, yabani bir kedi gibi hissediyordu kendini; ona gereken bütün kafa yeteneği, duyarlılık ve kavrayışı armağan etmeye karar verdi – bütün bu hazineleri ona ayırdı. Onun toyluğunun, çekingенliğinin altında, birden suskunlaşmalarının altında Constance’ın gizlendiğini bildiği her şeyi, o Constance aracılığıyla gerçekleştirecekti; Constance onun küstahlık kabuğunu, yaşlı Wodehouse gibi, taptığı kişilerin budalalıklarını aşır geçecek, onun

ruhunun derinliklerini kıvılcımlayacaktı! Bütün bu duyguları söze dökerek olsa zavallı oğlancık nasıl titrerdi. Ondaki toptan yetersizlik duygusu bu haliyle yeterince kötüydü! Ama böyle bir programdan söz etse, oğlan gerçekten korku ve telaşa kapılırdı.

Gecenin ortasında Sam uyandı. Constance'ın yüzünü kendisine çevirerek kısık bir fısıltıyla, "Söyle sevgilim," dedi, "asker olmakla korkaklık mı ettim sence?" Besbelli ki Blanford'un düşüncesiz konuşmaları onu incitmişti. Constance'ın kucaklamasının tutkulu, yalın suç ortaklığı bile onu doyurmamıştı, bir duygudaşlık sancısı yankılamasına karşın. İnatla, "Yanıt ver," demişti, sanki yazılı olarak yanıt vermesini istiyormuş gibi. "Elbette ki etmedin! Sendikadaki o aptalca oylamaya karşın – nasıl da tam Oxford'lulara özgü bir şeydi! Elbette etmedin!" dedi heyecanla bir kez daha, onu sımsıkı kucakladı, soluksuz bıraktı. "Aubrey için İngiltere'nin bir anlamının olmaması gayet makul – neden olsun ki? Ama benim için neden anlamı olduğunu açıklamakta epey zorlanırım."

Sam bu söz üzerine gözlerini kapattı, gri binalardan, alçak tepelerden, buruşuk ırmaklardan oluşan karmakarışık, karma bir resim, bir şey gördü, bütün bunların gerisinden Kentish Weald'ın ürün kaldırma zamanındaki o romantik altın imgesi, altın bir kalkan görünüp göğe doğru yükseldi. Mayaotu toplayan bir kızla arasında o kısa süren, acemi aşk serüveni geldi aklına onun da. Bir arkadaşının anne babası, besbelli ki çalışma yeri olarak ona o küçük, tuhaf mayaotu kurutma kulübelerinden birini ödünç vermişti. Her ne kadar mayaotu toplayıcısı kız yürekli, güzel, Constance kadar sarışındıysa da ilişkileri acemi, acınası bir ilişkiydi. Ama bilgisizlikleri nasıl da bir çileye dönüşmüştü, çünkü kız hamile kalmaktan korkuyor, kendisiyse ne olduğunu pek bilmediği bir zührevi hastalık kapmaktan! Yakınlarındaki bir birahanenin

tuvaletinde meyveli şeker ya da sigara makinesine benzeyen bir şey duruyordu; ama üzeri Fransızca harflerle doluydu, şöyle yazıyordu: “Yarıktan iki şiling atın ve dağıtımıcının kolunu sertçe çekin!” Ne hoş bir sözcük – “Dağıtımıcı”; ne kötü bir kaza o aşk ilişkisi; daha deneyimli, daha rahat bir erkeği hak eden ne güzel bir kız; kendisinin daha becerikli, daha sevecen davranmaması ne budalalık! Ama her şeye karşın o parıltılı Weald işte oradaydı, bilincinin derinliklerinde, sağır edici bir güneş ışığının altında ışıklar saçan buğdayları göğe doğru boy veriyordu! Bir anlamda Constance bu resmin bir parçası olmuş, onunla iç içe geçmişti. (Bütün bu işler düzelecekti, savaş bir sona erse – hele bir patlamaya karar versin de!) Öğle yemeğinde, “Şu lanet olası savaşın patlamasını öyle istiyorum ki!” demişti, Blanford. “Bunu istemeyi öyle çok isterdim ki!” diyerek yanıtladı hemen onu.

Şimdi birbirlerinin kollarında, güneş ile parlak koyu renk altın, koyun koyuna uyuyorlardı, eski evde oradan oraya hızla seğirten farelerden ya da yukarıdaki tavan arasından gelen bir arkadaşlarının uzak horultusundan habersizdiler. Daha fazla çaresizlik duymamaları da tuhaf – ama o sırada aşkın getirdiği aldatıcı coşkunlukla doluydular. Beynin tavan arası odalarında koşuşturan düşünceler, ölen elmaların arasında farelerin ayak sesleri, konuşan, dertleşen, ağlaşan, seslerini rüzgârın alıp getirdiği hayaletsi kadınların varlığı. Ev eski, iki direkli bir yelkenli gibiydi, rüzgârın her hareketiyle çatırdıyor, inildiyordu. Gene de ikisinin düşlerine hüznün sızdı, ayrılıkları, birbirlerini yitirmeyi düşündükçe hüznlendiler, sonra ölümü – evet, ölüm bile vardı bazen orada; veda eden, gürüldeyen gemilerin sirenlerinden aşağı hüznü veda gözyaşları sicim gibi akıyordu. Ne kadar şaşılabilir bir şey! Düşlerinde acıları duyuyor, uyandıklarında bunları göstermek istemiyorlardı.

Hepimiz birbirimizin kırık parçalarıyız.

Güzel günler geride kaldı. Dünya, savaş sancıları içinde. Livia'nın pastoral yazı sona erdi. Vichy Fransa'sının Avignon'unda, gündün güne çürüyen bir şatodaki Constance kocasını ve arkadaşlarını kaybetmesine, Nazi sempatisini kız kardeşinin inatçı sapkınlığına rağmen dürüstlüğü için korumak için mücadele ediyor.

Avignon Beşlisi'nin üçüncü kitabı olan, kralların ve papaların antik kenti Avignon'dan Doğu Akdeniz'in gizemli coğrafyasına uzanan *Constance*, savaşın ve işgalin, yalnızlığın ve çaresizliğin hikâyesi.

"Durrell olağanüstü yeteneklere sahip bir virtüöz."

The New York Times

#ingilizmodernleri #tarihiroman #savaş #aşk #ölüm #gizem

